

Prima instanță: Judecătoria Bălți, sediul Central (N. Costăș)
Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (A. Garbuz, Iu. Grosu, A. Ciobanu)

ÎNCHEIERE

01 noiembrie 2023

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:

Președinte, judecător
judecători

Aliona Miron
Oxana Parfeni
Ion Malanciuc

examinând admisibilitatea recursului declarat de Olga Perepeliuc, reprezentată de avocatul Ina Cepoi,

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Olga Perepeliuc împotriva lui Ion Perepeliuc cu privire la încasarea pensiei pentru întreținerea copiilor minori,

împotriva deciziei din 23 martie 2023 a Curții de Apel Bălți,

c o n s t a ț ă :

La 01 noiembrie 2022, avocatul Ina Cepoi, acționând din numele și în interesele Olgăi Perepeliuc, a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Ion Perepeliuc cu privire la încasarea pensiei pentru întreținerea copiilor minori.

În motivarea acțiunii, a indicat că Olga Perepeliuc a încheiat căsătoria cu Ion Perepeliuc la data de XXX, care a fost înregistrată la XXX. Din căsătorie au rezultat copiii XXX, născută la data de XXX și XXX, născut la data de XXX. Din anul 2021 părțile nu mai locuiesc împreună, fiind în proces de divorț.

A menționat reclamanta că, îi este dificil să se descurce financiar cu doi copii, deoarece nu lucrează și serviciile comunale sunt destul de costisitoare.

Din considerentul că, la momentul depunerii cererii în judecată, pârâtul are venituri regulate, lucrând de mai mulți ani peste hotarele țării, solicită instanței a stabili cuantumul pensiei de întreținere a copiilor minori în sumă fixă în mărime de 2 500 lei pentru fiecare copil, deoarece, suplimentar la produsele alimentare, copiii mai au nevoie de asigurarea unei instruiți corespunzătoare, a unei locuințe, a tratamentelor medicale.

S-a referit partea reclamantă și la minimul de existență conform datelor eliberate de Direcția pentru Statistică, care în semestru 1 al anului 2021 în mediul urban constituia suma de 2 281,60 lei, însă prețurile la produsele alimentare și a articolelor de îmbrăcăminte sunt în creștere lunar.

A solicitat încasarea din contul lui Ion Perepeliuc, în folosul lui Olgăi Perepeliuc, a pensiei de întreținere a copiilor minori XXX, născută la XXX și XXX, născut la

XXX, în sumă fixă de 2 500 lei lunar pentru fiecare copil, până la atingerea majoratului și încasarea taxei de stat și cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 02 decembrie 2022 a Judecătorei Bălți, sediul Central, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Olga Perepeliuc împotriva lui Ion Perepeliuc privind încasarea pensiei de întreținere a copiilor minori.

S-a încasat de la Ion Perepeliuc în beneficiul Olgăi Perepeliuc pensie pentru întreținerea copiilor minori XXX, născută la XXX și XXX, născut la XXX, în mărime bănească fixă de 1 200 de lei lunar pentru fiecare, începând cu data de 01 noiembrie 2022 și până la atingerea majoratului de către copii.

S-a încasat de la Ion Perepeliuc în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 864 de lei și cheltuielile aferente judecării cauzei suportate de instanța judecătorească în sumă de 32,80 de lei.

În rest, acțiunea s-a respins.

Manifestând dezacordul cu hotărârea primei instanțe, la 02 decembrie 2022, în interiorul termenului prevăzut la art. 362 din Codul de procedură civilă, Olga Perepeliuc, reprezentată de avocatul Ina Cepoi, a declarat apel împotriva hotărârii din 02 decembrie 2022 a Judecătorei Bălți, sediul Central (f.d. 34), iar la data de 10 februarie 2023 a depus apelul motivat (f.d. 52-53).

Prin decizia din 23 martie 2023 a Curții de Apel Bălți, s-a respins apelul declarat de avocatul Ina Cepoi, în interesele lui Olga Perepeliuc și a fost menținută hotărârea din 02 decembrie 2022 a Judecătorei Bălți, sediul Central.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a conchis că, reieșind din prevederile legislației naționale și internaționale referitor la drepturile copilului minor, și anume art. 58 alin. (1), 60 alin. (1), (2), 74 alin. (1), (3), 76 alin. (1) din Codul familiei, art. 18 alin. (1) din Legea privind drepturile copilului nr. 338 din 15 decembrie 1994, art. 18 alin. (1), 27 alin. (2) din Convenția internațională din 20 noiembrie 1989 cu privire la drepturile copilului, în vigoare pentru Republica Moldova din 25 februarie 1993, părinților și oricăror altor persoane care au în grijă un copil le revine în primul rând responsabilitatea de a asigura, în limita posibilităților și a mijloacelor lor financiare, condițiile de viață necesare dezvoltării copilului.

Prin urmare, conform legislației, ambii părinți au datoria de a asigura cheltuielile pentru întreținerea copilului minor.

Referitor la cuantumul pensiei alimentare, Colegiul a reținut că potrivit dispozițiilor Codului familiei, regula în materia obligației de întreținere este executarea în natură. Astfel, îndeplinirea obligației în această modalitate presupune ca fiecare dintre părinți să pună la dispoziția copilului alimente, îmbrăcăminte și alte produse, conform nevoilor rezonabile, ceea ce necesită o bună cooperare între părinți, în sensul de a conveni asupra celor necesare copilului și a modului în care fiecare dintre ei urmează să le furnizeze.

Instanța de apel a considerat că prima instanță legal și întemeiat a dispus încasarea pensiei de întreținere pentru copiii minori XXX, în mărime de 1 200 de lei lunar, pentru fiecare copil până la atingerea majoratului copilului, ori ambii părinți Perepeliuc Ion și Perepeliuc Olga au obligația de întreținere a copiilor minori, pentru a asigura o dezvoltare fizică și intelectuală normală, iar la stabilirea cuantumului instanța de fond a luat în calcul minimul de existență stabilit de Biroul Național de Statistică pentru întreținerea copiilor minori.

Instanța a menționat și faptul că, quantumul solicitat de către Perepeliuc Olga în mărime de 2 500 de lei, lunar pentru fiecare copil în parte, este exagerat, deoarece minimul de existență conform Biroului Național de Statistică pentru un copil în semestrul I al anului 2022 în mediul rural pentru vârsta de 1-6 ani constituie 2002,10 lei, ceea ce ar însemna că fiecare părinte datorează întreținere copilului său în sumă de cel puțin 1 001,05 lei, însă întreținerea copiilor nu poate fi redusă doar la minimul necesar reglementat de datele statistice, deoarece o asemenea abordare a obligațiilor părintești, ar duce la o dezvoltare și întreținere limitată al copiilor atât pe plan material, cât și spiritual.

Instanța de apel a susținut poziția primei instanțe referitor la faptul că pârâțul Ion Perepeliuc nu are un venit stabil, deoarece nu este încadrat oficial în cadrul muncii, ori dovada acestui fapt nu a fost probat cu certitudine, motiv pentru care s-a admis suma în mărime de 1 200 de lei pentru fiecare copil în parte, reieșind din situația materială a acestuia.

La 07 iulie 2023, Olga Perepeliuc, reprezentată de avocatul Ina Cepoi, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei din 23 martie 2023 a Curții de Apel Bălți, emițând o nouă hotărâre prin care să fie admis quantumul pensiei de întreținere a copiilor în mărime de 2 500 de lei per copil.

În motivarea recursului, recurenta a invocat dezacordul cu soluția instanței de apel, menționând că criteriul de bază în toate litigiile de familie în care sunt implicați copiii minori îl reprezintă principiul asigurării și promovării cu prioritate a interesului superior al copilului.

A relatat că pretențiile Olgăi Perepeliuc sunt fondate, deoarece Ion Perepeliuc nu s-a ocupat niciodată de educarea și creșterea copiilor. Situația materială a recurentei în prezent este complicată, veniturile pe care le realizează sunt insuficiente, iar suma achitată de către intimat pentru întreținerea copiilor este prea mică pentru a face față cheltuielilor.

A mai indicat că quantumul stabilit de Biroul Național de Statistică este unul orientativ și nu obligatoriu. Or, această sumă reflectă minimul de existență, cheltuielile reale de întreținere a unui copil fiind mult mai mari.

Susține că Ion Perepeliuc lucrează peste hotarele țării, și anume în Franța, unde are un salariu bun, ceea ce i-ar permite achitarea pensiei mai mari, drept confirmare fiind bonurile unde se indică salariul acestuia.

Relatează că datele statistice descriu minimul de existență pentru un copil, or, esența creșterii și îngrijirii unui copil nu poate fi limitată la minimul de existență, totodată, încasarea unei pensii de întreținere sub forma unei cote părți din salariu ar afecta substanțial drepturile copiilor la asigurarea unui trai decent.

Consideră că hotărârea primei instanțe și decizia Curții de Apel Bălți sunt neîntemeiate și ilegale.

Curtea Supremă de Justiție, la 31 iulie 2023, a expediat în adresa lui Ion Perepeliuc, copia recursului declarat de Olga Perepeliuc, reprezentată de avocatul Ina Cepoi, cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire anexată la materialele dosarului (f.d. 85), însă până la examinarea acestuia, intimatul nu a făcut uz de dreptul său procedural și nu a depus referință prin care să-și expună poziția procesuală pe marginea criticilor formulate în recurs.

Conform art. XI alin. (1) și (3) din Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, cu excepția art. IV, V pct. 1–9 și 11–16 și art. VII, care vor intra în vigoare la 01 septembrie 2023.

Recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Din sensul normei de drept enunțate, urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi. Respectiv, recursul declarat de Olga Perepeliuc, reprezentată de avocatul Ina Cepoi, a fost depus până la data intrării în vigoare a Legii pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, și va fi examinat în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Examinând admisibilitatea recursului, Completul Curții Supreme de Justiție constată că recursul urmează a fi declarat inadmisibil din următoarele considerente.

Conform prevederilor art. 433 lit. b) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data declarării recursului, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul este depus cu omiterea termenului de declarare prevăzut la art. 434.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

În conformitate cu art. 440 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia dintre temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători, printr-o încheiere irevocabilă adoptată în lipsa părților, declară recursul inadmisibil.

Din materialele dosarului rezultă că prin hotărârea din 02 decembrie 2022 a Judecătoriei Bălți, sediul Central, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Olga Perepeliuc împotriva lui Ion Perepeliuc privind încasarea pensiei de întreținere a copiilor minori. S-a încasat de la Ion Perepeliuc în beneficiul Olgăi Perepeliuc pensie pentru întreținerea copiilor minori XXX, născută la XXX și XXX, născut la XXX, în mărime bănească fixă de 1 200 de lei lunar pentru fiecare, începând cu data de 01 noiembrie 2022 și până la atingerea majoratului de către copii. S-a încasat de la Ion Perepeliuc în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 864 de lei și cheltuielile aferente judecării cauzei suportate de instanța judecătorească în sumă de 32,80 de lei. În rest, acțiunea s-a respins.

Prin decizia din 23 martie 2023 a Curții de Apel Bălți, s-a respins apelul declarat de avocatul Ina Cepoi, în interesele lui Olga Perepeliuc, și a fost menținută hotărârea din 02 decembrie 2022 a Judecătoriei Bălți, sediul Central, adoptată în cadrul cauzei civile la cererea de chemare în judecată depusă de Olga Perepeliuc împotriva lui Ion Perepeliuc privind încasarea pensiei de întreținere a copiilor minori

Copia deciziei integrale a Curții de Apel Bălți din 23 martie 2023 a fost expediată în adresa participanților la proces la 02 mai 2023, fapt ce se confirmă prin scrisoarea

de expediere a actului judecătoresc (f.d. 73), cât și prin extrasul din poșta electronică (f.d.73, verso).

În corespundere cu art. 389 alin. (4) din Codul de procedură civilă, decizia integrală se întocmește în termen de 45 de zile lucrătoare de la pronunțarea dispozitivului deciziei și se publică pe pagina web a instanței judecătorești, Completul constată că, la 02 mai 2023, decizia din 23 martie 2023 a fost publicată și pe pagina web a Curții de Apel Bălți.

În conformitate cu art.110 din Codul de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Potrivit art.113 din Codul de procedură civilă, dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Totodată, prin prisma prevederilor art. 100 alin. (1) coroborat cu art. 389 alin. (4) din Codul de procedură civilă, rezultă că comunicarea eficientă a hotărârii judecătorești poate fi efectuată prin alte mijloace care să asigure transmiterea textului cuprins în act, inclusiv prin publicarea acesteia pe pagina web a instanței judecătorești.

Sub acest aspect, Completul constată că nu există dubii cu privire la veridicitatea informației prezentate mai sus, anume că decizia din 23 martie 2023 a Curții de Apel Bălți a fost expediată la 02 mai 2023 avocatului recurentei, Ina Cepoi, prin intermediul poștei electronice, cât și a fost publicată pe portalul unic al instanțelor de judecată la data de la 02 mai 2023.

Cu toate acestea, Olga Perepeliuc, reprezentată de avocatul Ina Cepoi, a declarat recursul împotriva deciziei din 23 martie 2023 a Curții de Apel Bălți, la 07 iulie 2023, prin intermediul oficiului poștal, în afara termenului legal prevăzut de art. 434 din Codul de procedură civilă, ceea ce condiționează declararea recursului ca inadmisibil.

Având în vedere cele menționate supra, Completul constată că termenul de două luni de declarare a recursului a început să curgă la data de 03 mai 2023, ziua imediat următoare datei publicării deciziei instanței de apel și expedierii actului judecătoresc în adresa părților la proces, atât prin intermediul oficiului poștal, cât și prin intermediul poștei electronice și a expirat la data de 03 iulie 2023. Recursul a fost expediat prin intermediul oficiului poștal la 07 iulie 2023 (f.d. 80), fără însă ca partea recurentă să argumenteze depășirea termenului.

Totodată, contrar informației din extrasul din poșta electronică care confirmă expedierea în adresa avocatului Ina Cepoi a deciziei motivate la data de 02 mai 2023 (f.d. 73, verso), în textul recursului partea recurentă nu indică o altă dată că ar fi făcut cunoștință cu decizia motivată a instanței de apel și care ar justifica în rezultat, expedierea recursului la data de 07 iulie 2023.

Exigențele cuprinse în art. 434 alin. (2) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data declarării recursului, prevăd că omiterea intervalului sus-menționat chiar și cu o singură zi nu poate constitui o excepție de la regula generală, specificând clar că este un termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Suplimentar la cele expuse, având în vedere probele din dosar, instanța de recurs subliniază că instanța de apel a comunicat în mod eficient decizia contestată, iar lipsa

unor acțiuni concrete de a afla derularea dosarului din momentul pronunțării dispozitivului deciziei instanței de apel până la momentul depunerii cererii de recurs demonstrează că Olga Perepeliuc și avocatul acesteia Ina Cepoi, nu au depus suficientă diligență într-un timp rezonabil pentru a afla motivele respingerii apelului său (cauza Karakutsya versus Ucraina, 16 februarie 2017, parag. 60, 61).

În acest context, se va reitera că, indiferent de temeiurile invocate de către părți sau participanții la proces, în cazul în care există dovada comunicării hotărârii/deciziei integrale, recursul declarat după expirarea termenului de două luni se consideră inadmisibil, ca fiind depus cu omiterea termenului prevăzut la art. 434 din Codul de procedură civilă.

Circumstanțele constatate supra denotă că partea recurentă, urma să depună diligența necesară și să se intereseze la ce etapă de examinare se află prezentul litigiu.

Respectiv, Completul consideră că nerespectarea termenului de declarare a recursului se datorează în exclusivitate inacțiunii Olgăi Perepeliuc și avocatului său Ina Cepoi.

În acest context, Completul menționează că în conformitate cu art. 56 alin. (3) din Codul de procedură civilă, părțile sunt obligate să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. În cazul abuzului de aceste drepturi sau al nerespectării obligațiilor procedurale, se aplică sancțiunile prevăzute de legislația procedurală civilă.

În conformitate cu art. 61 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile sunt obligate să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. Instanța judecătorească pune capăt oricărui abuz de aceste drepturi dacă prin abuz se urmărește tergiversarea procesului sau inducerea sa în eroare. Folosirea cu bună-credință a drepturilor procedurale, prezumă că partea este obligată la interval rezonabil de timp să manifeste diligență și să respecte termenele prevăzute de lege.

Completul menționează că, Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă a reiterat că ține de obligația părților de a lua măsurile necesare privind protejarea drepturilor sale de acces la instanță (cauza Van Harn vs. Germania din 11 septembrie 2007), la caz contestarea la timp a actului judecătoresc.

Prin urmare, cererea de recurs împotriva deciziei din 23 martie 2023 a Curții de Apel Bălți, depusă de Olga Perepeliuc, reprezentată de avocatul Ina Cepoi, la 07 iulie 2023, nu se încadrează în termenul de 2 luni prevăzut de lege, care este un termen de decădere și nu poate fi restabilit, ceea ce constituie temei, în conformitate cu art. 433 lit. b) din Codul de procedură civilă, de a considera recursul inadmisibil.

Completul de judecată reține că o astfel de soluție este compatibilă cu respectarea prevederilor Convenției Europene a Drepturilor Omului, având în vedere că prelungirea nejustificată a termenului pentru exercitarea recursului ar împiedica rămânerea irevocabilă, ca urmare a expirării termenului de atac, a hotărârii judecătorești emise și ar leza, în acest mod, principiul securității raporturilor juridice.

În susținerea opiniei enunțate, se reține și hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului în cauza Ponomaryov vs Ucraina din 3 aprilie 2008, unde se notează că deși în prezenta cauză nu era vorba despre desființarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe nou descoperite, ci de redeschiderea unui proces prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși reînnoirea acestui termen pentru motive

neconvingătoare, reprezintă o soluție care ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac.

La fel, este relevantă practica Curții Europene (cauza Bacev vs. fosta Republică Iugoslavă a Macedoniei; Kemp vs. Luxemburg; Diaz Ochoa vs Spania), în care a fost reiterat că termenul fixat de legea internă este o restricție ce guvernează accesul la justiție.

Reieșind din considerentele menționate și având în vedere faptul că recursul împotriva deciziei instanței de apel a fost depus în afara termenului legal, Completul ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de Olga Perepeliuc, reprezentată de avocatul Ina Cepoi.

În conformitate cu art. 433 lit. b), în vigoare la data declarării recursului, și art. 270, 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Olga Perepeliuc, reprezentată de avocatul Ina Cepoi.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Aliona Miron

judecători

Oxana Parfeni

Ion Malanciuc